ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ЭЛЕКТИВТІ ПӘНДЕР КАТАЛОГІ

7М01701 –Қазақ тілі мен әдебиеті

Академик С.Қирабаев атындағы қазақ тілі мен әдебиеті кафедрасы

№	БАЗАЛЫҚ ПӘНДЕР ЦИКЛЫ (БП)	ECTS
	ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ (ТК)	
	Әдебиеттану және лингвистиканың мәдениетаралық аспектілері	
1	**Лексикалық парадигма**	
	Мақсаты. Лексикалық бірліктердің арқылы ақиқат әлем болмысы мен этностың дүниелік тәжірибесі, ғаламның тілдік бейнесінің семантикалық парадигмасын көрсетуді көздейді. **Мазмұны.** Лексикалық парадигма этностың әлемді танудағы ерекшеліктері жекелеген сөздердің мағыналары арқылы сөздердің мағыналық өрісінен, сөздердің поэтикалық образды бейнесінен көрсете алады. **Құзыреттілігі.** Лексикалық парадигма мен лексикалық семантика, лексикалық единицалардың мағыналары бойынша үйлесе тіркесу заңдылықтарын қарастырады.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Хасанов Ғ. Лексикалық мағына.Орал,2005.-148б. 2Нұрдаулетова Б. Когнитивті линвистика. Оқулық. Алматы, 2011.-312 б. 3Жиренов С. Қазақ тілі лексикалық жүйесінің семантикалық парадигматикасы: когнитивтік-концептуалдық негізі.-Алматы,2022.-308 б.		
2	**Әдеби байланыстың тарихи-мәдени негізі**	
	Мақсаты: Қазақ әдебиеті тарихындағы әдеби байланыстардың қалыптасуы мен даму процесі туралы толық ақпарат беру. **Мазмұны:** Әдеби байланыстардың басталуы. Ғалымдардың әдеби байланыстар туралы тұжырымдары. Әдеби байланыстарды зерттеу тарихы. Ұлт әдебиетінің әлем әдебиетімен қарым-қатынасы. Әдебиет әлеміндегі рухани алмасулар – көркемдік дамудың, әдеби процестің өзіндік заңдылығы. **Құзіреттілігі:** Әдеби байланыс мәселесі жөніндегі теориялық білімдерін тереңдетеді.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Смағұлов Ж.К. ХХ ғасырдағы қазақ әдебиеттану ғылымы: оқулық. 2019 2.Тұрысбек Р.С. Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ әдебиеті: оқу құралы. 2019 3.Тамабаева Қ.Ө. Көркем шығарма және оны талдау жолдары: оқулық. 2019		
3	**Әлем әдебиетіндегі жаңа бағыттар және оны оқыту**	
	Мақсаты: Әлем әдебиетіндегі бағыттар мен ағымдардың орнын саралап, әдеби шығармалардағы көрінісін зерделеу. **Мазмұны:**Әдебиеттегі әлемдік жаңа бағыттар мен жаңашылдық. Қазақ әдебиетінің әлемдік мәдениеттегі орны. Әлем әдебиетіндегі Нобель сыйлығын алған жазушылардың еңбектерін талдау. Әлем әдебиетіндегі жалпыадамзаттық құндылықтарды ұлттық құндылықтармен салыстыру. **Құзіреттілігі:** Әлем әдебиетін ортақ құндылық ретінде тану түсінігі мен сараптамалық, сыни ойлау дағдысын қалыптастыру.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Жарылғапов Ж.Ж. Такиров С.У. Жакулаев Ә.М. Қазақ прозасы: модернизм және постмодернизм. Монография. Қарағанды 2015 2. Адилова А.С. Қазіргі қазақ көркем мәтіндеріндегі цитация құбылысы. Монография. – 252 б. – Алматы, Эверо, 2015. 3.Очерки по мировой литературе рубежа ХХ – ХХI столетий. Алматы, 2016		
	Әдебиеттану және лингвистикадағы оқыту мәселелері	
4	**Лексикалық жүйенің когнитивтік-концептуалдық негіздері**	
	Мақсаты. Лексикалық единицалардың түрлері, номинативтік бірліктер мен фразеологизмдер, паремеологизмдер, сөздік атаулары семантикасының когнитивтік-концептуалдық құрамы мен құрылымын көрсетуді негіздейді. **Мазмұны.** Сөздің рухани мәдениетпен, этностың дүниетанымымен, тілдік қауымдастықтың когнитивтік санасымен тығыз байланысын көрсетеді. **Құзыреттілігі.** Лексикалық жүйе негізінде әлемнің ұлттық бейнесін жасаудағы тілдің когнитивтік-концептуалдық мазмұнын теориялық және практикалық тұрғыдан көрсете алады.	5

Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Хасанов Ғ. Лексикалық мағына.Орал,2005.-148б. 2Нұрдаулетова Б. Когнитивті линвистика. Оқулық. Алматы, 2011.-312 б. 3.Абакова Р. Фразеосемантика.-Алматы,2013.-246 б. 4Жиренов С. Қазақ тілі лексикалық жүйесінің семантикалық парадигматикасы: когнитивтік-концептуалдық негізі.-Алматы,2022.-308 б.		
5	**Жазушылардың шығармашылық шеберханасы**	
	Мақсаты: Жазушының шығармашылық зертханасының мәнін түрлі әдістер,тәсілдер тұрғысынан талдау арқылы түсіну. **Мазмұны:** Қазақ әдебиетінің көркем туындылары, олардың тарихы мен теориясына қатысты ұғымдар, әдебиеттен ауызша, жазбаша интерпретация жасау, оқырмандық мәдениетін қалыптастыру мәселелері қамтылады. **Құзіреттілігі:**. Әдеби шығармашылық үдерісті меңгерту арқылы өзін-өзі тануға, өзін-өзі дамытуға құштарлығын ояту, рухани-адамгершілік, моральдық қасиеттерінің, тұлғалық болмысының қалыптасуына ықпал ету.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Қабдолов З. Жебе. Алматы; Жазушы, 1977. 379б. 2.Әдеби шығармашылық және көркем аударма теориясы (Таңдамалы әдістер) Құрастырған және баспаға дайындаған Е. Адаева. – Алматы. 2010. – 188 б. 3.Дәдебаев Ж. Жазушы еңбегі. – Алматы, 2003. 340 б.		
6	**Әдебиеттің тарихилығы**	
	Мақсаты: Қазақ әдебиетінің даму тарихына шолу, әр кезеңдегі өзгешеліктер мен ерекшеліктерді түсіну. **Мазмұны:** Қазақ әдебиеті және тарихи-саяси жағдайлар. Әдеби мектептер. Қазақ әдебиеті дамуындағы тарихи-монографиялық ұстаным. Қазақ елінің тарихы, әлеуметтік жағдайы және оның әдебиетке ықпалы. **Құзыреттілігі:** Тарихи-көркем және шығармашылық және сыни ойлау дағдысын дамытады.Тарихи-көркем мұралардағы рухани, жалпыадамзаттық құндылықтарды таниды, әдеби-теориялық білімін сауатты қолдана алады.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Қазақ әдебиетінің қысқаша тарихы.- Алматы: Қазақ университеті, 2002.- 455 б. 2.Дәдебаев Ж. Қазақ әдебиетінің тарихы.-Алматы:Қазақ университеті, 2023, 410б. 3.Кәкішев Т. Қазақ әдебиеті сынының тарихы. - Алматы: Санат, 1994.- 448 б.		
	КӘСІПТЕНДІРУ ПӘНДЕРІ ЦИКЛЫ (КП)	
	ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ (ТК)	
	Тіл мен әдебиетті оқытудағы жаңашылдық	
7	**Тілді меңгерту онтогенезі**	
	Мақсаты: адамзат тілінің даму үдерісімен таныстыру, психологиялық-лингвистикалық ерекшеліктерін меңгерту. **Мазмұны:** Тілдік тұлға. Сөйлеу тіліндегі грамматикалық дағдылардың пайда болуы. Сөйлесім әрекетін меңгертудің психологиялық ерекшеліктері. Тілдің пайда болуындағы когнитивтік процестер. Ұлттық сана. Жеке танымдық ерекшеліктер. Тілді оқытуды педагогикалық-психологиялық тұрғыдан ұйымдастыру. **Құзыреттілігі:** тілдің даму кезеңдерін меңгереді, тілді қатысымдық, танымдық тұрғыдан оқытады.	4
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Культура речи и языковая коммуникация: учебное пособие. 2019 2. Янсон Т. Тіл тарихы: кіріспе. 2019 3. Қазақ тілін оқыту әдістемесі: оқулық / Ф. Ш. Оразбаева, Ж.Қ.Балтабаева т.б.. - Қарағанда : "Medet Group" ЖШС, 2016. - 424 б.		
8	**Тіл мен әдебиетті аксиологиялық бағытта оқыту**	
	Мақсаты: Қазақ әдебиетінен білім мазмұнын инновациялық технологиялар арқылы меңгерту жолдары әдіс-тәсілдері, түрлері туралы теориялық білімдерін практикада бекіту.	4

	Мазмұны: Жоғарғы мектепте әдебиетті оқытудың теориялық, методологиялық, әдістемелік негіздерінен білім беру. Жаңартылған білім беру жағдайында оқыту үдерісін жаңаша ұйымдастыру мен өткізудің педагогика, психологиялық мәнін түсіну **Құзіреттілігі:**. Инновациялық технологияларды қолдану заңдылықтарын, ұстанымдарын меңгереді.Әдебиетті оқыту әдістемесінің интерактивті әдістері мен тәсілдерін, қазақ әдебиеті сабақтарында оқытудың жаңа технологияларын қолдану әдіс-тәсілдерін меңгереді.	
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Ахметжанова З.К. Казахская лингвокультура:язык, человек, этнос. / З.К. Ахметжанова // Елтаным. – 2016. – С. 82-110. 2.Курман Н.Инновационные технологий обучения. Монография. Астана, «Ві-ПРИНТ», 2014,и140 стр. 3.Ісімақова А. Бүгінгі әдебиеттің басты міндеті.-Алматы; Таңбалы,2009, 376б. 4. Қасабек А. Ұлттық руханияттың құндылық болмысы. Оқу құралы. Алматы, Қазақ университеті, 2005, 204 б.		
9	**Тіл мен әдебиетті оқыту мотивациясы**	
	Пәннің мақсаты: тіл мен әдебиеттен білім сапасын арттырудағы оқу мотивтерінің мәнін, рөлін, қызметін түсіндіре отырып, оны қалыптастырудың әдіснамалық негіздерін таныту, әдістемелік жолдарын меңгерту. **Мазмұны:** Тіл мен әдебиетті мотив қалыптастыра оқытудың әдіснамасы; оқу мотивтерін қалыптастырудың әдістемелік жүйесі. **Құзыреттілігі:** *танымдық:* негізгі ұғымдарды түсініп, ажыратады, жіктейді; *практикалық:* оқу мотивтерін қалыптастыруда тиімді әдістерді, инновациялық технологияларды екшеп қолданады.	4
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Мәтбек Н.Қ. Оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдері. Алматы. 2. Оразбаева Ф.Ш. Тіл кеңістігі. Оқыту өзегі - әдістаным. -Алматы: "Ан Арыс" баспасы, Том 3.-2019. -560 б. 3. Оразбаева Ф.Ш. Тілдік қатынас.-Алматы: "Ан Арыс" баспасы, Том 2.-2019.-584 б.		
10	**Көркем мәтінді талдау поэтикасы**	
	Мақсаты: суреткер тұлғасы туралы ғылыми-теориялық көзқарастар өрісін кеңейту. **Мазмұны:** Мәтін және автор. Мәтін және мәнмәтін. Мәтін және оның тарихы. Мәтін және оқырман. Авторлық баян және көркем әлем. Мәтіннің психологиялық қуаты мен қызметі. Әдеби шығарма әлемі. Көркем мәтінді филологиялық талдау үдерісі. **Құзыреттіліктері:** көркем мәтіннің поэтикалық сипатын, көркем мәтінді зерттеудің филологиялық бағыттарын танып-біледі.	4
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1 Тамабаева Қ.Ө. Көркем шығарма және оны талдау жолдары: оқулық. 2019. 2 Қабдолов З. Сөз өнері : оқулық- монография.- Алматы: Өлке, 2014.- 496б 3 Темирболат А.Б. Поэтика литературы. Учебное пособие. – Алматы, 2011. 4.Есембеков Т. О. Көркем мәтін теориясы.Оқу құралы.Алматы, Қазақ университеті, 2015, 186 б.		
11	**Мәтін лингвистикасы**	
	Мақсаты: мәтінді құраушы тұлға-бірліктерді айқындау, мәтіннің негізгі категорияларын сипаттай алу, тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін меңгеру. **Мазмұны:** Мәтін және өзіндік табиғаты. Мәтіннің тұлға-бірлігі мен категориялары. Мәтіннің күрделі фразалық тұтасымға мүшеленуі.Мәтіннің байласымы мен тұтасымын құрайтын тілдік бірліктер. **Құзыреттілігі:** мәтіннің болмысын зерделеу, тілдік бірліктердің қызметін талдау, тақырыпқа және жанрға сай мәтін құрастыру.	**4**
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Сыздықова Р. Сөз құдіреті. Алматы, 2014. 2. Смағұлова Г. Мәтін лингвистикасы, Қазақ университеті, 2012. 3. Құрманова Н., Мухлис К. Текст теориясы және текті талдау әдістемесі. Алматы, 2015. 4. Горбунова Г.З., Харитонова Л.М., Шевлякова Л.Р. Филологический анализ художественного текста. Учебно-методическое пособие. 2019		

	Тіл мен әдебиетті оқыту мәселелері	
12	**Тілді оқытудың педагогикалық-психологиялық аспектілері**	
	Мақсаты: тілдің пайда болуы мен даму кезеңдерін, психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін меңгерту. **Мазмұны:** Тілдік тұлға. Сөйлеу тіліндегі алғашқы грамматикалық, лексикалық дағдылар. Сөйлесім әрекеті, психологиялық ерекшеліктері. Тілдің пайда болуындағы когнитивтік процестер. Ұлттық сана. Тілді оқытуда жеке танымдық ерекшеліктердің рөлі. Мұғалімнің қазақ тілін оқытудағы педагогикалық-психологиялық дайындығы. **Құзыреттіліктері:** тілдің даму үдерісін меңгереді, қатысымдық, танымдық тұрғыдан оқытады	4
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Мәтбек, Н. Қ. Оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдері: оқу әдістемелік құрал. – Алматы: Қазақ университеті, 2015. - 56 б. 2. Қазақ тілін оқыту әдістемесі: оқулық / Ф. Ш. Оразбаева, Ж.Қ.Балтабаева т.б. - Қарағанда : "Medet Group" ЖШС, 2016. - 424 б. 3. Егенисова, Алмажай Құлжанқызы. Психологияны оқыту әдістемесі : оқу құралы / А.Қ.Егенисова. - Алматы : Бастау , 2018. - 352 б.		
13	**Тіл мен әдебиетті оқытуда инновациялық технологияларды қолдану**	
	Мақсаты: Тіл мен әдебиеттен білім мазмұнын инновациялық технологиялар арқылы меңгерту жолдары әдіс-тәсілдері, түрлері туралы теориялық білімдерін практикада бекіту. **Мазмұны:** Жоғарғы мектепте тіл мен әдебиетті оқытудың теориялық, әдістемелік негіздерінен білім беру. Жаңартылған білім беру жағдайында оқыту үдерісін жаңаша ұйымдастырудың педагогика, психологиялық мәні. **Құзіреттілігі:**. Инновациялық технологияларды қолдану заңдылықтарын, ұстанымдарын меңгереді. Тіл мен әдебиетті оқыту әдістемесінің интерактивті әдістері мен тәсілдерін, оқытудың жаңа технологияларын функционалды тұрғыда қолдану әдіс-тәсілдерін меңгереді.	4
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Шунк Д.Х. Оқыту теориясы: білім беру көкжиегі. 2019.; 2.Білім алушыларды оқуға ынталанырудың жолдары. Оқу-әдістемелік құрал.- Алматы: Абай атындағы ҚазҰПУ "Ұлағат" , 2015.- 116 б.; 3. Виневская А.В. Метод кейсов в педагогике: практикум для учителей и студентов.2017 4..Интеграцияланған пәндерді оқытуда болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігін дамыту. Оқу құралы.- Алматы: Абай атындағыҚазҰПУ,2015. 5. Битэм Э., Шарп Р. Педагогиканы цифрлық дәуірде қайта зерделеу. XXI ғасырдағы оқыту дизайны. 2019		
14	**Өлеңтану теориясы және оны оқыту**	
	Мақсаты: Өлеңтану теориясының тарихи поэтикалық негіздерін игерту. **Мазмұны:** Халық поэзиясының тілі өлеңтану жүйесінің көркемдік негізі екендігі бағаланады. Жалпытүркілік поэзия жанрларының кейінгі әдеби дамуға негіз болғандығы тұжырымдалады. Қазақ өлеңінің құрылысы, өлшем өрнектері дәстүр мен жаңашылдық сабақтастығының заңдылықтары. **Құзыреттілігі:** Студент көркем сөз өнеріне деген қызғушылық танытады, поэтиканы терең түсінуде сыни тұрғыдан ойлау дағдысы қалыптасады.	4
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Байтұрсынов. Әдебиет танытқыш. Алматы, Жазушы, 2005-256б. 2. Ахметов З.Өлең сөздің теориясы. Алматы, Мектеп, 1973,212 б. 3. Жұмалиев Қ. Қазақәдебиетінің мәселелері және Абай поэзиясының тілі. Алматы, ҚМКӘБ, 1960, 364 б. 4. Қабдолов З. Арна. Алматы, Жазушы, 1988,256 б.		
15	**Тіл мен сөз өнерін психолингвистикалық аспектіде меңгерту**	
	Мақсаты: тіл мен әдебиетті сөйлесім әрекеті, қарым-қатынас, таным, ойлау әрекетімен байланыста меңгертудің жолдарын үйрету. **Мазмұны:** сөйлеу қабілетінің механизмдерін, оның құрылысын, фоносемантика, грамматика психологиясы, мәтін психолингвистикасының тіл мен сөз өнерін меңгертудегі қызметін үйренеді. **Құзіреттіліктер**: сөйлесім әрекеті түрлерін меңгертудің психоло-лингвистикалық ерекшеліктерін саралайды, психолингвистикалық тәсілдерді тәжірибеде пайдалану жолдарын сараптайды	

Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Тіл кеңістігі. Оқыту өзегі - әдістаным. Ф.Ш. Оразбаева. -Алматы: "Ан Арыс" баспасы, Том 3.-2019. -560 б. 2.Культура речи и языковая коммуникация: учебное пособие. 2019 3.Янсон Т. Тіл тарихы: кіріспе. 2019 4. Нұрғали У. Әдеби бейне. Астана, Фолиант, 2013, 416 б.		
16	**Тілдік бірліктерді қатысымдық-танымдық тұрғыда оқыту әдіснамасы**	
	Мақсаты: Тілдік бірліктердің танымда алатын орны мен коммуникативті қызметін сабақтастырып, қатысымдық-танымдық әдістің методологиясын айқындау. **Мазмұны:** коммуникация үдерісіндегі тілдік бірліктердің қызметі; тілдік бірліктердің танымдық қызметі; тіл арқылы болмысты тану жолдары; таным мен коммуникация сабақтастығы, оқыту жолдары, тиімді әдіс-тәсілдер. **Құзыреттілігі:** инновациялық оқытудың талаптарына сай теориялық білім мен оқытудың әдіс-тәсілдерін игереді.	4
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Тер-Минасова С. Тіл және мәдениетаралық коммуникация / ауд.: Х. Ордабекова, Ш. Бағиева. - Астана : "Ұлттық аударма бюросы", 2018. - 320 б. 2. Мәтбек, Н. Қ. Оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдері: оқу әдістемелік құрал. – Алматы: Қазақ университеті, 2015. - 56 б. 3. Ильясова Н.Ә. Тілдік бірліктердің коммуникативтік-танымдық мәні. Ильясова Н.Ә. -Алматы. -ТОО "Нұр-ДиАс баспасы", 2017 ж. 327 б.		